महात्मा जोतिराव फुले शेतकरी कर्जमुक्ती योजना २०१९

जिल्हाधिकारी यांचेसाठी मार्गदर्शक सूचना

सहकार विभाग

महाराष्ट्र शासन

तपशील

1. योजनेचे उद्देश
2. योजनेची वैशिष्टये
   अ. योजनेचे निकष
   ब. अपात्रता
3. कार्यपध्दती
4. जिल्हास्तरीय समितीची रचना व कार्यपध्दती
5. जिल्हाधिकारी व इतर संलग्न विभागांची भूमिका

1. योजनेचे उद्‌देश

1. योजनेचे उद्देश :-

- शेतकऱ्यांना खरीप - 2020 या हंगामात कर्ज घेण्यासाठी पात्र करणे
- सुमारे 30 लाख शेतक-यांना अल्पमुदत पीक कर्ज मिळण्यासाठी सक्षम करणे

2. योजनेचे निकष

अ) कर्जाचे प्रकार

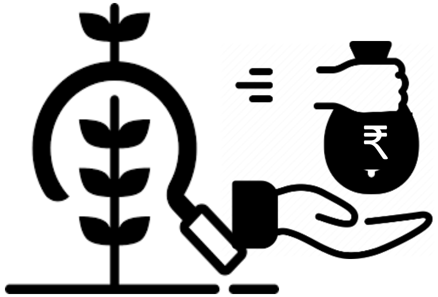

अल्प मुदत पीक कर्ज

हंगामी पीक कर्ज व किसान क्रेडिट कार्ड योजनेअंतर्गत कर्ज

*** यामध्ये सोनेतारण पीक कर्जाचा अंतर्भाव करण्यात आलेला नाही**

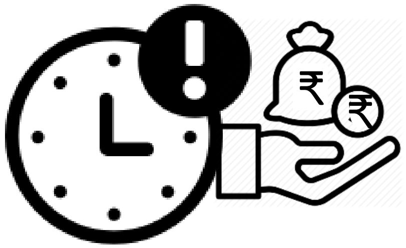

पुनर्गठित कर्ज

मध्यम मुदत कर्जात रुपांतरित केलेले अल्प मुदत पीक कर्ज

ब) आर्हता दिनांक :-

- **अल्प मुदत पीक कर्ज :-**
  - दि. 01-04-2015 ते 31-03-2019 या कालावधीत वितरीत केलेले कर्ज
  - दि. 30-09-2019 अखेर थकीत (मुद्दल + व्याज) व परतफेड न केलेले कर्ज
- **पुनर्गठित कर्ज :-**

  दि. 01-04-2015 ते 31-03-2019 या कालावधीत वितरीत केलेले अल्प मुदत पीक कर्ज

  - तसेच दि. 31-03-2019 अखेर मध्यम मुदत कर्जात रुपांतरित कर्ज
  - वरील कर्जाचे दि. 30-09-2019 अखेर थकीत (मुद्दल + व्याज मिळून) आणि परतफेड न झालेले हप्ते
  - दि. 30-09-2019 अखेर मुद्दल व व्याजासह केवळ रु. 2 लाख या मर्यादेपर्यंत थकीत व परतफेड न झालेले अल्प मुदत पीक कर्ज खाते पात्र असतील

क) योजनेसाठी अपात्र व्यक्ती :-

- आजी / माजी मंत्री, राज्यमंत्री, लोकसभा / राज्यसभा सदस्य, विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य
- केंद व राज्य शासनाचे सर्व अधिकारी / कर्मचारी (रु. 25000/- पेक्षा जास्त मासिक वेतन असणारे, मात्र चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी वगळून)
- राज्य शासनाच्या सार्वजनिक उपक्रमाचे अधिकारी व कर्मचारी (उदा. महावितरण, परिवहन महामंडळ, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ इ.) आणि अनुदानित संस्थांचे अधिकारी व कर्मचारी (रु. 25000/- पेक्षा जास्त मासिक वेतन असणारे, मात्र चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी वगळून)
- शेतीबाहय उत्पन्नातून आयकर भरणा-या व्यक्ती

पुढे चालू.....

- रु. 25000/- पेक्षा जास्त मासिक निवृत्तीवेतन घेणा-या व्यक्ती (माजी सैनिक वगळून)
- खालील संस्थांचे अध्यक्ष / उपाध्यक्ष / संचालक व अधिकारी (रुपये 25000/- पेक्षा जास्त मासिक वेतन असणारे) :-

- ❑ जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका
- ❑ नागरी सहकारी बँका
- ❑ सहकारी साखर कारखाने
- ❑ सहकारी दूध संघ
- ❑ सहकारी सूत गिरणी
- ❑ कृषि उत्पन्न बाजार समित्या

ड) प्रमुख वैशिष्टये :-

- आधार क्रमांक लाभार्थि निश्चीत करण्याचा मूलभूत घटक
- प्रति लाभार्थी कमाल रु. 2 लाख पर्यंत लाभ अनुज्ञेय
- एकापेक्षा अधिक कर्ज खाते असलेल्या व एकापेक्षा अधिक बँकेत कर्ज खाते असलेल्या लाभार्थींना सर्व कर्ज खाते मिळून रु. 2 लाख या मर्यादेपर्यंत लाभ मिळणार
  - खालील बँकांनी दिलेले अल्पमुदत पीक कर्ज योजनेसाठी पात्र :-

  - राष्ट्रीयकृत बँका
  - खाजगी बँका
  - ग्रामीण बँका
  - जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका
  - वि.का.स. संस्था (जिमस बँकामार्फत)
  - वि.का.स. संस्था (व्यापारी बँकामार्फत)
  - वि.का.स. संस्था (स्वनिधी)

एकापेक्षा जास्त खाते असलेले व रु. 2 लाख पेक्षा जास्त थकीत रक्कम असलेले व रु. 2 लाखापेक्षा जास्त थकीत रक्कम असलेल्या संयुक्त खात्याचे उदाहरण -

Name	Aadhaar Number	Loan Account Number	Loan Type	Overdue Amount	SysUpload Time
Rahul Kashyap	xxxxxxxx1928	8912821	ST	20,000	2020-Feb-02 16:08:01:213
Rahul Kashyap	xxxxxxxx1928	291023401	ST	1,20,000	2020-Feb-12 11:21:55:345
Rahul Kashyap	xxxxxxxx1928	7482012	ST	1,20,000	2020-Feb-14 13:08:34:83
Rahul Kashyap	xxxxxxxx1928	8912821	ST	80,000	2020-Feb-15 12:35:52:45
Rahul Kashyap	xxxxxxxx1928	3534098639	ST	2,10,000	**WILL NOT BE UPLOADED**

The account will only get a benefit of 60,000 due to the order of data upload by bank due to the limit being reached

This account will not get any benefit from the scheme because the limit of 2Lakh is reached

This account will not be uploaded on the portal by banks since the overdue amount is greater than 2Lakh

Name	Loan A/c	Joint Loan A/c	Aadhar	Overdue Amount	Saving A/c
Rahul	123	Y	xxxxxxxx 9234	1,80,000	123456
Sarita	123	Y	xxxxxxxx 8756	1,60,000	567890

The Loan A/C 123 is ineligible for the scheme since the total overdue amount in the account is 340,000 (1,80,000+1,60,000)

3. कार्यपध्दती

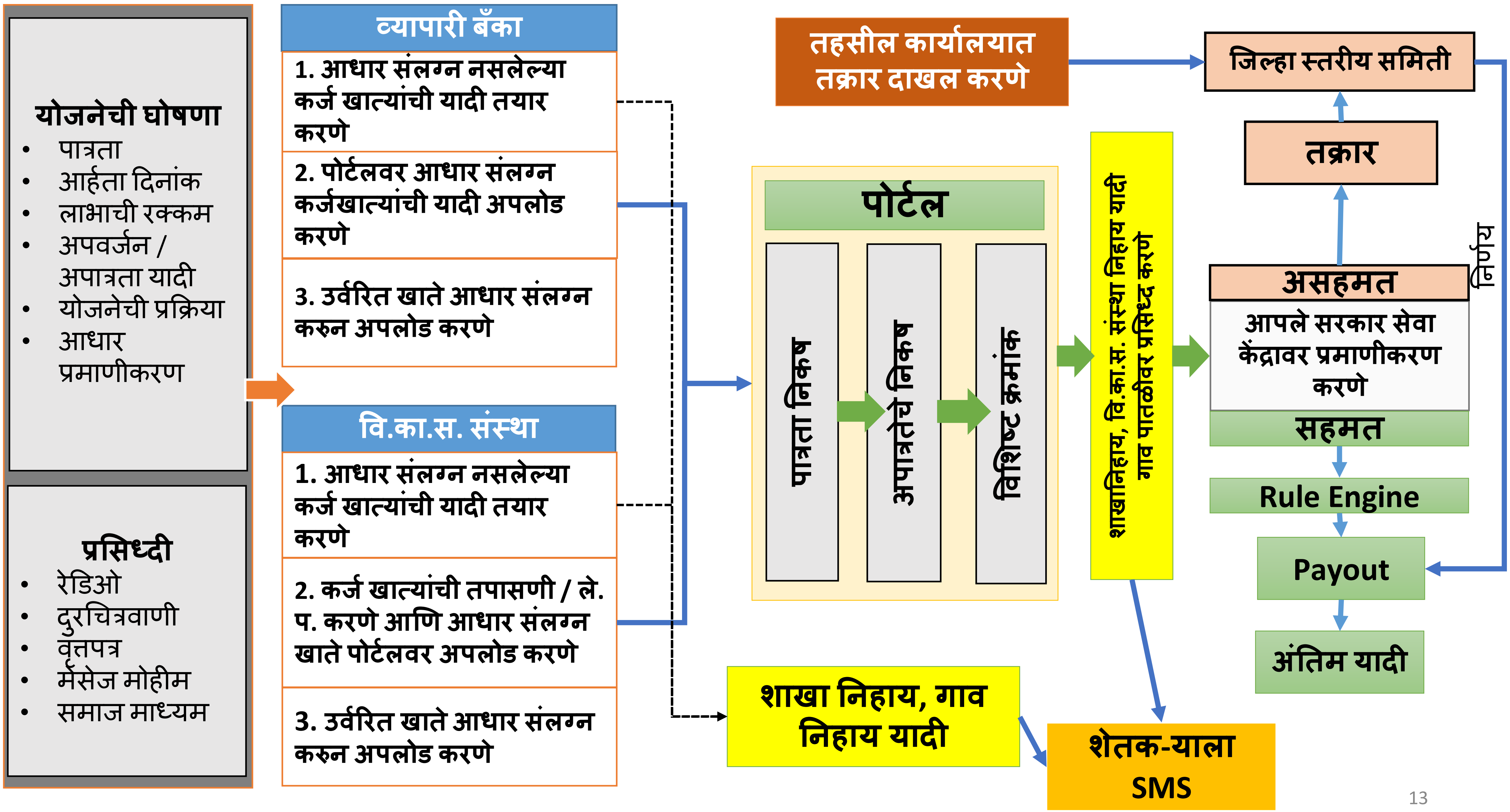
योजनेची घोषणा
• पात्रता
• आर्हता दिनांक
• लाभाची रक्कम
• अपवर्जन / अपात्रता यादी
• योजनेची प्रक्रिया
• आधार प्रमाणीकरण
प्रसिध्दी
• रेडिओ
• दुरचित्रवाणी
• वृत्तपत्र
• मॅसेज मोहीम
• समाज माध्यम
व्यापारी बँका
1. आधार संलग्न नसलेल्या कर्ज खात्यांची यादी तयार करणे
2. पोर्टलवर आधार संलग्न कर्जखात्यांची यादी अपलोड करणे
3. उर्वरित खाते आधार संलग्न करुन अपलोड करणे
वि.का.स. संस्था
1. आधार संलग्न नसलेल्या कर्ज खात्यांची यादी तयार करणे
2. कर्ज खात्यांची तपासणी / ले. प. करणे आणि आधार संलग्न खाते पोर्टलवर अपलोड करणे
3. उर्वरित खाते आधार संलग्न करुन अपलोड करणे
तहसील कार्यालयात तक्रार दाखल करणे
जिल्हा स्तरीय समिती
पोर्टल
पात्रता निकष
अपात्रतेचे निकष
विशिष्ट क्रमांक
शाखानिहाय, वि.का.स. संस्था निहाय यादी गाव पातळीवर प्रसिद्ध करणे
तक्रार
निर्णय
असहमत
आपले सरकार सेवा केंद्रावर प्रमाणीकरण करणे
सहमत
Rule Engine
Payout
अंतिम यादी
शाखा निहाय, गाव निहाय यादी
शेतक-याला SMS

योजनेची संपूर्ण प्रसिध्दी

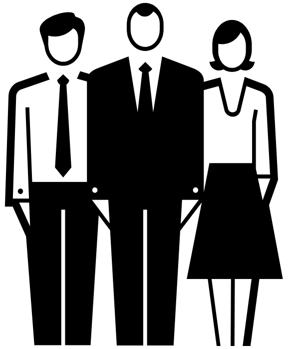

जिल्हाधिकारी व संघ

प्रसिध्दी

योजनेचा तपशील

संलग्न नसलेल्या कर्ज खात्यांची यादी

गाव पातळीवर

आपले सरकार सेवा केंद्र / सामाईक सेवा केंद्र

बँक शाखा

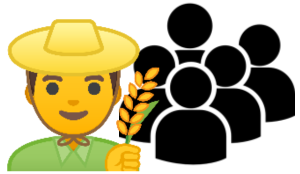

वि.का.स. संस्था

प्रसिध्दीचे माध्यम

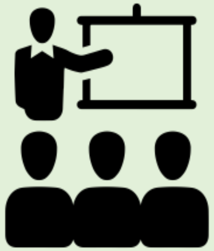

स्टॉल

रेडिओ

पत्रके

फोनव्दारे

दवंडी

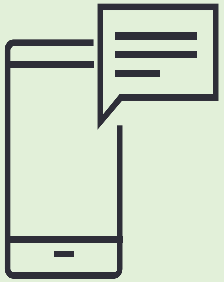

मेसेज

Word of mouth

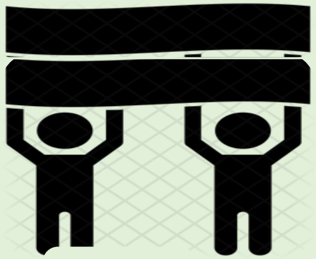

बॅनर्स

4.जिल्हास्तरीय समितीची रचना आणि कार्यपध्दती

अ) रचना :-

- जिल्हाधिकारी - अध्यक्ष
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद - सदस्य
- जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी - सदस्य
- जि.म.स. बँकेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी - सदस्य
- व्यवस्थापक - अग्रणी बँक - सदस्य
- जिल्हा व्यवस्थापक - व्यापारी बँका - सदस्य
- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था - सदस्य सचिव

महात्मा जोतिराव फुले शेतकरी कर्जमुक्ती योजना २०१९

ब) कार्यपध्दती :-

- पोर्टलव्दारे प्राप्त तक्रारींची दखल घेणे
- जिल्हास्तरीय समितीव्दारे पोर्टल लॉग-इन करुन ऑनलाईन तक्रार पाहणे
- ऑनलाईन तक्रार -
    - आधार क्रमांक न जुळणे
    - कर्ज खात्यातील रक्कम न जुळणे
- ऑफलाईन तक्रार -
    - बँकेने अपलोड न केलेले कर्ज खाते

Annexure 8: Grievance Redressal Mechanism – Online

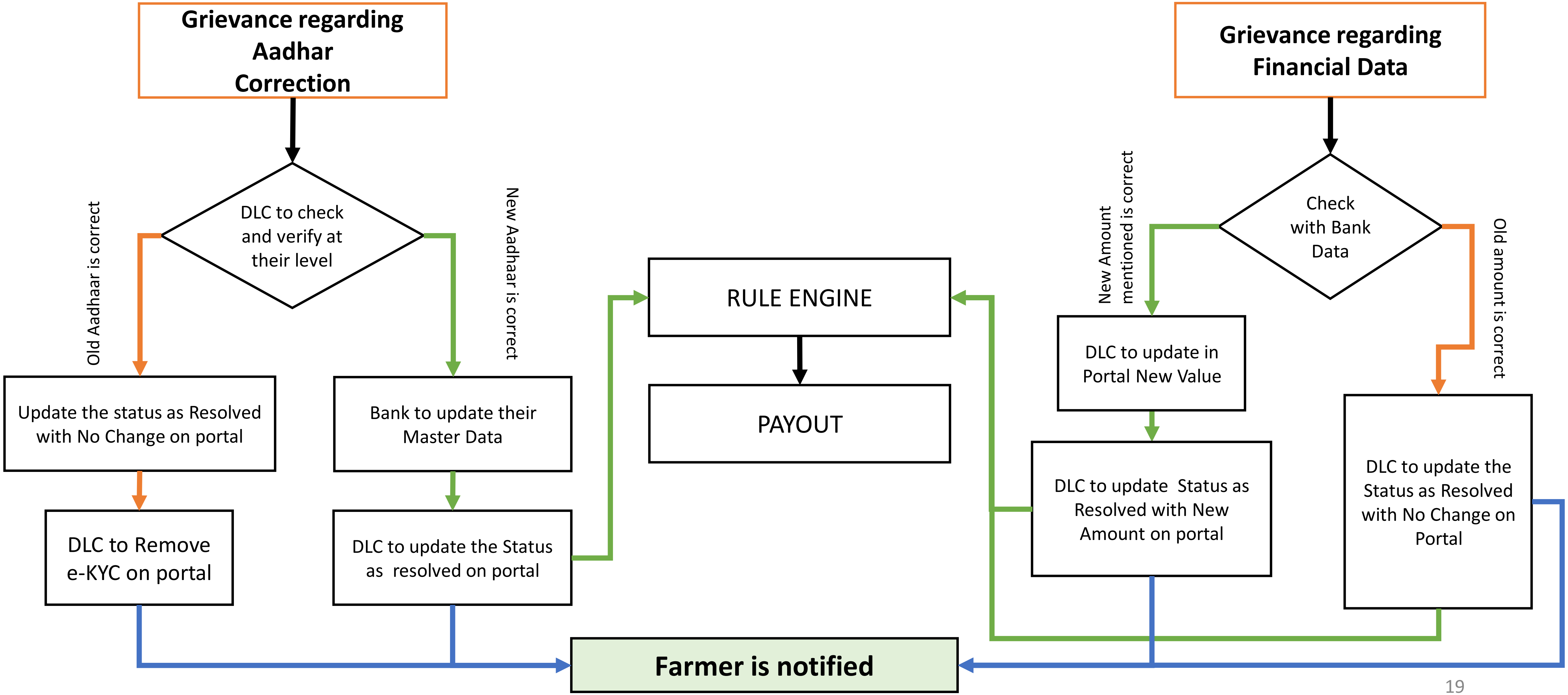

5. जिल्हाधिकारी व इतर संलग्न विभागांची भूमिका

अ) जिल्हाधिकारी यांचे कर्तव्य :-

- खालील बाबींची खात्री करणे -
  - योजनेतील मुद्यांची तपशीलवार प्रसिध्दी करणे
  - आधार संलग्न न झालेल्या खातेदारांची यादी गावनिहाय प्रसिध्द करणे
- योजनेच्या अंमलबजावणीत सक्रिय सहभाग घेण्याबाबत क्षेत्रीय यंत्रणेचे प्रबोधन करणे
- विविध पातळीवर योजनेच्या प्रगतीचे / अंमलबजावणीचे सनियंत्रण करणे
  - कर्ज खात्यांचे आधार संलग्नीकरण
  - बँकांकडून कर्ज खात्यांची माहिती अपलोड करणे
  - आधार प्रमाणीकरण
  - कालमर्यादेत तक्रार निवारण
  - आपले सरकार सेवा केंद्र आवश्यक सुविधांसह सुरु असल्याची खात्री करणे
  - जिल्हयातील यंत्रणा व आपले सरकार सेवा केंद्र चालक यांचे प्रशिक्षण व प्रबोधन करणे

जिल्हाधिकाऱ्यांची चेक लिस्ट

अ.क्र.	कार्य	सद्यस्थिती
1	बँका व वि.का.स. संस्थांकडून आधार संलग्न न झालेली कर्ज खात्यांची यादी प्राप्त करुन घेणे	
2	योजनेच्या जाहिरातीचे साहित्य प्राप्त करणे	
3	प्रसिध्दी टीम	
4	आवश्यकता भासल्यास आधार नोंदणी सुविधा निर्माण करणे	
5	आपले सरकार सेवा केंद्र कार्यान्वित करणे	
6	माहिती अपलोड झाल्याची अथवा प्रलंबित असल्याची सद्यस्थिती तपासणे	
7	यादी प्रसिध्द करण्यासाठी ठिकाण व सुविधा निश्चित करणे	
8	आधार प्रमाणिकरणासाठी कॅम्प / शिबीर आयोजित करणे	

योजनेचे वेळापत्रक

क्र.	महिना	डिसेंबर	जानेवारी		फेब्रुवारी		मार्च		एप्रिल		मे		जून	
	टप्पे	15-30	1-14	15-30	1-14	15-30	1-14	15-30	1-14	15-30	1-14	15-30	1-14	15-30
1	योजनेची घोषणा करणे													
2	आधार नोंदणी झाली नसल्यास जिल्हा स्तरीय समितीने माहिम स्वरुपात नोंदणी करुन घेणे													
3	आधार संलग्न नसलेल्या खात्यांची यादी बँकांनी प्रसिध्द करणे													
	आधार संलग्न नसलेली खाती मोहिम स्वरुपात संलग्न करुन घेणे													
4	प्रशिक्षण साहित्य तयार करणे													
5	क्षेत्रीय यंत्रणेचे प्रशिक्षण आयोजित करणे													
6	पोर्टल विकसित करणे			30th Jan										
7	जि.म.स बँकेच्या माहितीचे लेखा परिक्षण करणे व ही माहिती एक्सेल तक्यात भरणे													
8	व्यापारी बँकांनी माहिती एक्सेल तक्यात भरणे													
9	पोर्टल व प्रक्रियेसाठी मार्गदर्शक चित्रफित तयार करणे		14th Jan											
10	माहिती अपलोड करणे				Phase 1		Phase 2							
11	प्रमाणिकरणासाठी यादी प्रसिध्द करणे					20th Feb								
12	आधार प्रमाणिकरण करणे					25th Feb								
13	कर्जमाफी रकमेची वितरण यादी तयार करणे							15th Mar	1st Apr					
14	निधी वर्गकरणे													
15	बँक खतावणी अपलोड करणे													
16	जिल्हा स्तरीय समिती तक्रार निवारण													

धन्यवाद